

Л.С. СТРИГУЛЬ, В.В. МАРТИНОВА

СТАТИСТИЧНО-ЕКОНОМІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ДИНАМІКИ ПРОЦЕСІВ СВІТОВОГО ТА ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ ГОСТИННОСТІ

Статтю присвячено статистично-економічному дослідженню динаміки процесів розвитку світового та вітчизняного ринку гостинності в умовах посилення глобалізаційних процесів, економічної нестабільності та трансформації споживчого попиту. У роботі проаналізовано ключові статистичні показники функціонування індустрії гостинності, зокрема основних показників світового ринку гостинності, динаміку міжнародних і внутрішніх туристичних потоків, обсяги доходів галузі, кількість суб'єктів готельно-ресторанного господарства та рівень зайнятості. Особливу увагу приділено оцінюванню впливу кризових факторів, таких як пандемія COVID-19, економічні коливання та соціально-політичні виклики, на зміну структури та темпів розвитку ринку гостинності. У процесі дослідження застосовано методи статистичного аналізу, порівняння та узагальнення, що дало змогу виявити основні тенденції та закономірності розвитку світового і українського ринку гостинності. Встановлено, що світовий ринок характеризується відносно швидкими темпами відновлення завдяки активному впровадженню цифрових технологій, інноваційних бізнес-моделей та орієнтації на сталий розвиток. Натомість вітчизняний ринок гостинності демонструє повільніші темпи відновлення, що зумовлено економічними обмеженнями, зниженням платоспроможного попиту та підвищеним рівнем ризиків, однак водночас має значний потенціал зростання за рахунок розвитку внутрішнього туризму та адаптації підприємств до нових умов функціонування. Визначено, що основними стримувальними факторами розвитку вітчизняного ринку є економічна нестабільність, зниження платоспроможності населення та зовнішні ризики, проте за умови стабілізації ситуації та державної підтримки галузь гостинності може стати одним із драйверів економічного зростання. Практичне значення результатів дослідження полягає у можливості їх використання для обґрунтування управлінських рішень, прогнозування подальшого розвитку галузі та вдосконалення навчального процесу у сфері готельно-ресторанної справи.

Ключові слова: ринок гостинності; готельно-ресторанне господарство; статистичний аналіз; туризм; економічна динаміка

L. STRYGUL, V. MARTYNOVA

STATISTICAL AND ECONOMIC RESEARCH OF THE DYNAMICS OF THE WORLD AND DOMESTIC HOSPITALITY MARKET PROCESSES

The article is devoted to a statistical and economic study of the dynamics of the development processes of the global and domestic hospitality market in the context of increasing globalization processes, economic instability and transformation of consumer demand. The paper analyzes key statistical indicators of the functioning of the hospitality industry, in particular the main indicators of the global hospitality market, the dynamics of international and domestic tourist flows, the volume of industry revenues, the number of hotel and restaurant entities and the level of employment. Particular attention is paid to assessing the impact of crisis factors, such as the COVID-19 pandemic, economic fluctuations and socio-political challenges, on changing the structure and pace of development of the hospitality market. The research applied methods of statistical analysis, comparison and generalization, which made it possible to identify the main trends and patterns of development of the global and Ukrainian hospitality market. It was established that the global market is characterized by a relatively rapid pace of recovery due to the active implementation of digital technologies, innovative business models and orientation towards sustainable development. In contrast, the domestic hospitality market is showing slower recovery rates, which is due to economic constraints, reduced effective demand, and increased risks, but at the same time it has significant growth potential due to the development of domestic tourism and the adaptation of enterprises to new operating conditions. It has been determined that the main restraining factors for the development of the domestic market are economic instability, reduced solvency of the population, and external risks, but provided the situation stabilizes and government support, the hospitality industry can become one of the drivers of economic growth. The practical significance of the research results lies in the possibility of using them to substantiate management decisions, predict further development of the industry, and improve the educational process in the hotel and restaurant industry.

Keywords: hospitality market; hotel and restaurant industry; statistical analysis; tourism; economic dynamics

Вступ. Ринок гостинності є однією з найбільш динамічних складових світової економіки, що безпосередньо реагує на соціально-економічні, політичні та глобалізаційні процеси. Індустрія гостинності охоплює готельне та ресторанне господарство, туризм, рекреаційні послуги й відіграє важливу роль у формуванні валового внутрішнього продукту, зайнятості населення та розвитку регіонів.

Особливо актуальним є статистично-економічне дослідження динаміки розвитку світового та вітчизняного ринку гостинності в умовах постпандемічного відновлення, цифровізації та впливу воєнних і економічних викликів. Саме тому аналіз кількісних показників дозволяє оцінити сучасний стан галузі та визначити перспективи її подальшого розвитку.

Таким чином, в сучасних умовах функціонування індустрії гостинності саме статистично-економічне дослідження динаміки розвитку світового та вітчизняного ринку гостинності є вагомим фактором визначення перспектив забезпечення стійкого та сталого розвитку підприємств індустрії гостинності, що обумовлює важливість та актуальність дослідження даної проблематики.

Аналіз стану питання. Дослідження науковців свідчать, що статистично-економічне дослідження сфери гостинності є особливо актуальним в контексті визначення перспектив та динаміки розвитку світового та вітчизняного ринку гостинності в умовах постпандемічного відновлення, цифровізації та впливу воєнних і економічних викликів. Саме тому аналіз кількісних показників дозволяє оцінити сучасний стан галузі та визначити перспективи її подальшого розвитку.

Мета роботи. Метою даної статті є статистично-економічне дослідження динаміки процесів розвитку світового та українського ринку гостинності, визначення основних напрямів їх розвитку та виявлення перспектив подальшої трансформації туристичної галузі та сфери гостинності.

Аналіз основних досягнень і літератури. В Проблематику статистико-економічного дослідження динаміки процесів розвитку світового та українського ринку гостинності вивчала велика кількість вчених-економістів, а саме: Андрощук Г.А., Буряк Т.В., Гишук Р.М., Дехтяр Н. А. Завадинська О.Ю., Іванова Л.О., Коротін С.М., Круль Г.Я., Мальська М.П., Моргун О.Ф., Поплавський М.М., Пандяк І.Г., Пуцентейло П.Р.,

Русавська В.А., Скибинський С.В., Сущенко О.А., Стрижак О. О., Янковий О.Г. та багато інших. Цими вченими було зроблено вагомий внесок в подальший розвиток ринку гостинності України, визначення напрямків впровадження сучасних управлінських рішень, підвищення якості сервісу, а також активного використання статистичних методів для прогнозування та планування розвитку галузі гостинності на майбутнє.

Викладення основного матеріалу дослідження.

Ринок гостинності охоплює сукупність підприємств готельного, ресторанного, курортного та туристичного секторів, діяльність яких спрямована на задоволення потреб споживачів у розміщенні, харчуванні та супутніх послугах. Основними економічними показниками, що характеризують розвиток ринку гостинності, є: кількість засобів розміщення; номерний фонд; рівень завантаженості; доходи від реалізації послуг; чисельність зайнятих у галузі; обсяги туристичних потоків. Статистично-економічний аналіз дозволяє оцінити динаміку цих показників, виявити закономірності розвитку та вплив зовнішніх факторів на галузь [1].

Світовий ринок гостинності характеризується стійкою тенденцією до зростання, за винятком кризових періодів. До 2019 року галузь демонструвала стабільне збільшення кількості туристичних прибуттів, зростання доходів готельних мереж та розширення ресторанного бізнесу. Пандемія COVID-19 спричинила різке скорочення обсягів надання послуг гостинності, що відобразилося на статистичних показниках: зниження рівня завантаженості готелів, падіння доходів та скорочення робочих місць. Проте вже з 2021-2023 років спостерігається поступове відновлення галузі, зокрема завдяки розвитку внутрішнього туризму, впровадженню цифрових технологій та нових форматів обслуговування [2].

Найвищий рівень запланованих готельних послуг, відзначається Європа, яка є найпривабливішою частиною світу для більшості туристів, в середньому зайнятість становить (72,2%). Це також, можна визначити через туристичні прибуття в різні частини світу (рис. 1).

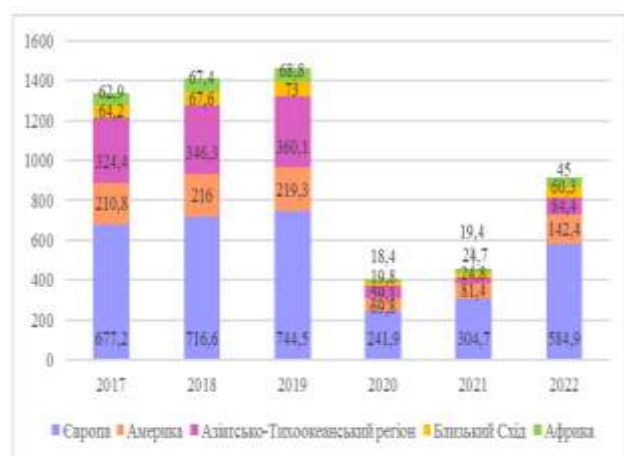

Рисунок 1 – Туристичні прибуття за регіонами з 2017–2022 рр. (млн доларів США) [3]

Для оцінки розвитку світового ринку гостинності доцільно проаналізувати основні макроекономічні

показники: кількість міжнародних туристичних прибуттів, доходи індустрії гостинності та рівень зайнятості (табл.1).

Таблиця 1 - Динаміка основних показників світового ринку гостинності у 2018–2023 рр. [4,5]

Рік	Міжнародні туристичні прибуття, млн осіб	Доходи ринку гостинності, трлн дол. США	Рівень зайнятості, млн осіб
2018	1400	5,7	310
2019	1500	6,0	320
2020	400	3,5	260
2021	450	3,9	270
2022	900	4,8	295
2023	1200	5,5	305

Аналіз табл. 1 показує різке скорочення показників у 2020 році, спричинене пандемією COVID-19. Починаючи з 2021 року спостерігається позитивна динаміка відновлення, що свідчить про високу адаптивність галузі гостинності до кризових умов.

Статистично-економічний аналіз вітчизняного ринку гостинності свідчить, що ринок гостинності України формується під впливом внутрішніх соціально-економічних чинників та зовнішніх викликів. Для аналізу використано показники кількості закладів розміщення, суб'єктів ресторанного господарства та обсягів доходів (табл.2).

Таблиця 2 - Основні показники розвитку ринку гостинності України у 2018–2023 рр. [6]

Рік	Кількість засобів розміщення, од.	Кількість закладів ресторанного господарства, тис.	Доходи галузі, млрд грн
2018	4100	57,0	28
2019	4300	59,5	32
2020	3600	52,0	21
2021	3700	53,08	23
2022	3300	50,0	20
2023	3500	52,5	24

З наведених в таблиці 2 даних видно, що вітчизняний ринок гостинності зазнав суттєвих втрат, однак у 2023 році спостерігаються ознаки стабілізації та часткового відновлення діяльності підприємств.

Ринок гостинності України має значний потенціал до розвитку, однак його динаміка значною мірою залежить від економічної та політичної ситуації в країні. До 2020 року спостерігалось поступове зростання кількості засобів розміщення, суб'єктів ресторанного господарства та обсягів туристичних потоків.

Статистичні дані структури діючих готелів України у 2017-2023 роках (рис.2) свідчать, що найбільш стійкими виявилися заклади, які впроваджували інноваційні підходи до управління, цифрові інструменти та орієнтувалися на якість сервісу.

Пандемія та подальші кризові явища негативно вплинули на галузь, що проявилось у скороченні кількості підприємств, зменшенні доходів та зміні структури попиту. Водночас останні роки характеризуються адаптацією бізнесу до нових умов: активним розвитком доставки, внутрішнього туризму, малих готелів і сімейних ресторанів.

Рисунок 2 – Структура діючих готелів України 2017-2023 рр. [7]

На початок 2024 року структура діючих засобів розміщення, що наведена на рис. 3 свідчить про переважну більшість становлять саме великі готелі, які маю мають у своєму розпорядженні більшу ресурсу базу.

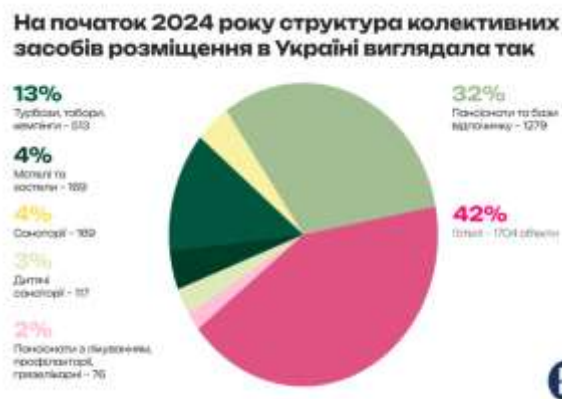

Рисунок 3 – Структура діючих готелів України на початок 2024 року [6]

Порівняльний статистичний аналіз світового та вітчизняного ринку в контексті узгодження темпів відновлення ринку гостинності у світі та в Україні представлено у табл.3.

Порівняльний аналіз свідчить, що світовий ринок гостинності відновлюється швидшими темпами, тоді як український ринок має нижчі показники, але зберігає значний потенціал до зростання.

Таблиця 3 - Порівняння темпів відновлення ринку гостинності (2023 р. до 2019 р.) [2,4-6]

Показник	Світовий ринок, %	Ринок України, %
Туристичні потоки	80	55
Доходи галузі	92	75
Кількість підприємств	95	82

У 2021 році часткове зняття обмежень на міжнародні подорожі призвело до повернення переваги зовнішньому туризму, що нівелювало позитивні результати 2020 року, коли внутрішній туризм демонстрував безпрецедентне зростання. Лише третина опитаних українців подорожувала країною, причому найактивніші туристи – віком до 44 років. Основними

мотивами подорожей були відпочинок і дозвілля (72%). Після 44 років активність різко знижувалась: понад 66% громадян у цьому віці не подорожують Україною, а серед пенсіонерів – понад 80%[8].

Для дослідження ролі соцмереж у популяризації галузі гостинності з-поміж усіх методів наукового пошуку застосовано результати соціологічного аналізу (на основі опитувань ДАРТ України), статистичного порівняння податкових надходжень від туризму, регіонального аналізу та узагальнення зарубіжного досвіду рекреаційної терапії.

Опитування ДАРТ засвідчило домінування соціальних мереж як головного каналу отримання інформації про туристичні об'єкти: Facebook – 69% (переважно вікова група 25–44 роки), Instagram – 59% (особливо серед молоді до 24 років), YouTube і WOM-маркетинг – 40% і 33% відповідно. Роль друкованих видань, ТІЦ та телебачення зменшилася до 3–12%. Це свідчить про необхідність переорієнтації комунікаційних стратегій громад і бізнесу на цифрові платформи, зокрема таргетовані сторінки для аудиторії до 44 років. [9]

Рейтинг популярності соцмереж в світі (рис. 4) та динаміка популярності соцмереж по областях України (рис. 5).

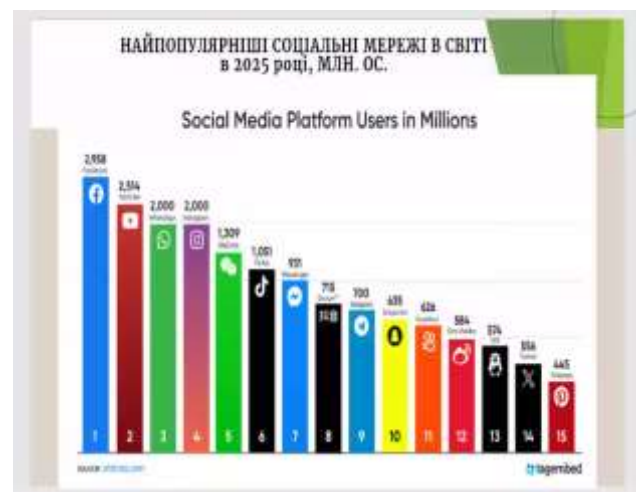

Рисунок 4 – Рейтинг популярності соцмереж в світі [8]

Рисунок 5 – Динаміка популярності соцмереж по областях України [8]

Лідерами за кількістю відвідувань до повномасштабної війни в Україні були Одеська, Львівська, Івано-Франківська області та м. Київ. Серед популярних локацій: Одеса, Львів, Київ, Буковель, Бердянськ, Харків, Яремче, Вінниця, Ужгород, Мукачеве, Берегове, Коблево. Натомість Кам'янець-Подільський, Луцьк і Чернівці виявилися маловідвідуваними, що пов'язано з логістичними обмеженнями та відсутністю ефективних транспортних маршрутів. Динаміка популярності соцмереж по областях України представлена на рис. 5 [8].

Готельна індустрія під час відновлення та нормалізування своєї діяльності від впливу пандемії зустрілася з новими реаліями та вищими стандартами існування й функціонування готельної індустрії на світовому ринку. Станом на 2023 р. (рис. 6) найбільший вплив трендів та інновацій надав «штучний інтелект» 18%, на другому місці з 16% «IoT» та «Кімнатна техніка» [3].

Новітні технології в індустрії гостинності охоплюють комплекс інновацій у сфері харчування, автоматизації виробництва, інформаційних систем, комунікаційних сервісів та екологічної безпеки. Вони спрямовані на оптимізацію бізнес-процесів, підвищення рівня обслуговування та формування нових конкурентних переваг.

Сучасними тенденціями світового ринку гостинності є: зростання ролі онлайн-бронювання та цифрових платформ; орієнтація на сталий розвиток і екологічність; персоналізація послуг; розвиток мережевих готелів і концептуальних ресторанів.

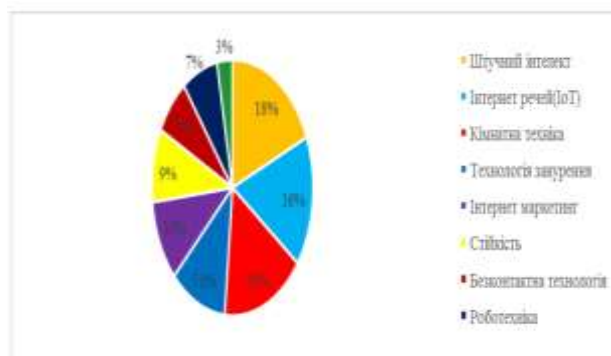

Рисунок 6 – Вплив ТОП-10 трендів та інновацій на готельну індустрію 2023 р.

В світі існує більше ніж 1200 готельних мереж і більшість з них належать невеличкій групі холдингів. На рисунку 7 наведено найбільші групи та бренди, які до них входять. [7].

Готельна індустрія є найменш гнучною сферою щодо впливу зовнішніх факторів, які призупиняють її розвиток і можливості. Під час кризи, яку створила пандемія, інновації створювалися та розвивалися, чекаючи потрібного моменту для того, щоб увійти в дію, криза – це завжди поштовх для інновацій. Готельна індустрія не може повністю протистояти зовнішнім засобам впливу, але може бути гнучкішою через інноваційність, яка полягає в застосуванні автоматичності, штучного інтелекту, нових тенденцій і т.п. [3].

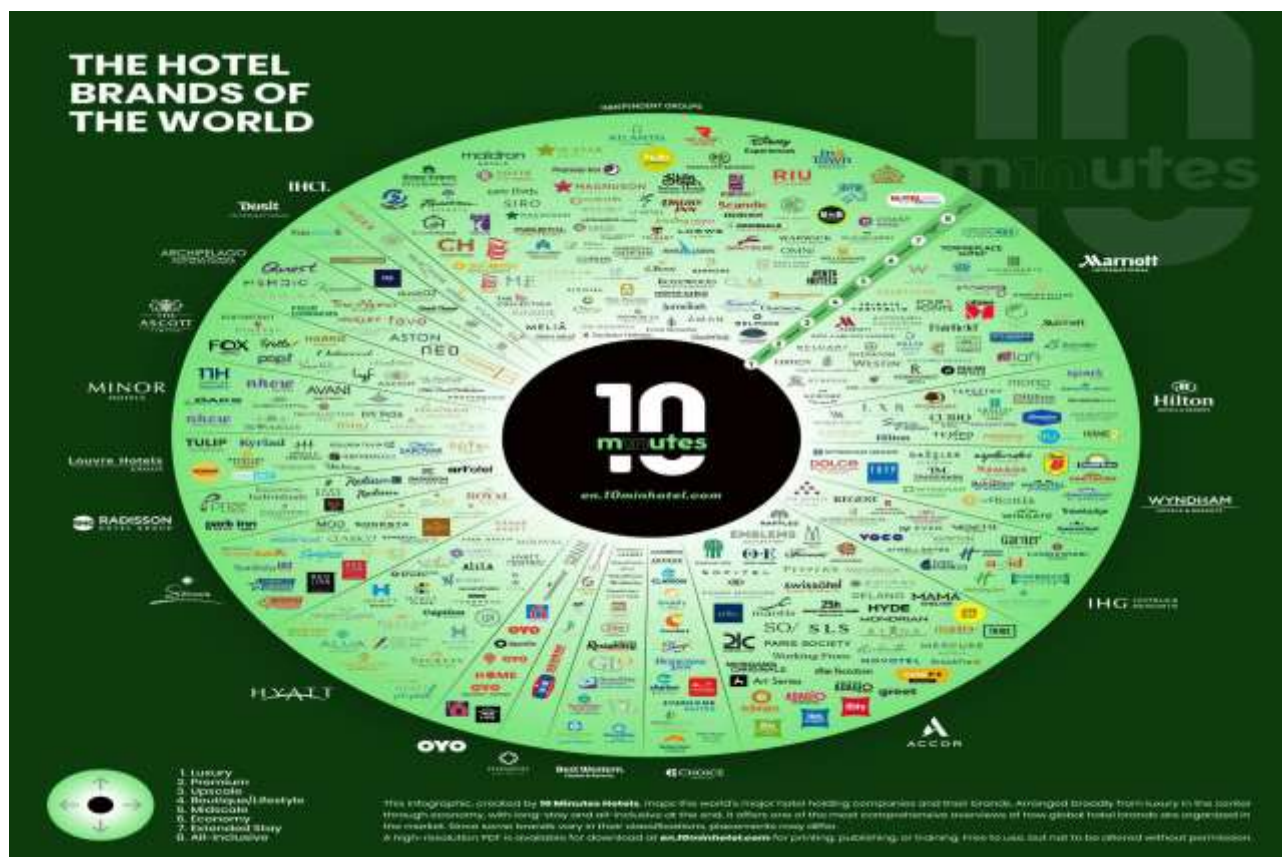

Рисунок 7 – Найбільші групи та бренди світових готельних мереж [7]

На основі статистично-економічного аналізу можна виділити такі ключові фактори впливу на розвиток світового та вітчизняного ринку гостинності:

- глобальні економічні кризи та пандемії;
- рівень доходів населення;
- розвиток внутрішнього туризму;
- цифровізація готельно-ресторанного бізнесу;
- державна підтримка галузі.

Отримані дані підтверджують, що саме інноваційні технології виступають ключовим рушієм адаптації та відновлення галузі. Їх упровадження не лише підвищує якість сервісу, а й формує нову бізнес-культуру, орієнтовану на сталий розвиток і цифрову трансформацію [3].

Висновки. У результаті проведеного статистично-економічного дослідження встановлено, що ринок гостинності є чутливим до глобальних і національних викликів, проте водночас здатним до швидкого відновлення. Світовий ринок демонструє позитивну динаміку завдяки інноваціям і цифровізації, тоді як вітчизняний ринок перебуває на етапі трансформації та адаптації.

Проведене дослідження показало, що подальший розвиток ринку гостинності України потребує впровадження сучасних управлінських рішень, підвищення якості сервісу, підтримки малого та середнього бізнесу, а також активного використання статистичних методів для прогнозування та планування розвитку галузі.

Список літератури

1. Русавська В.А., Коротін С.М., Твердохліб Ю.С. Математико-статистичні методи оцінювання рівня інноваційного потенціалу готельних господарств *Стратегія розвитку України: наук. журн.* Київ: НАУ, 2018. №2. С. 84-90
2. Всесвітня туристична організація ООН (UNWTO). Tourism Highlights. – Мадрид, 2019–2023. <https://tourlib.net/wto.htm>
3. Солоненко Ю., Криворучко Д. Стан та сучасні тенденції розвитку готельного бізнесу в світі за впливу зовнішніх факторів *Галицький економічний вісник: Підприємництво та торгівля.* №4(83). 2023. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu
4. World Travel & Tourism Council. Economic Impact Reports. – London, 2019–2023. <https://www.reportlinker.com/market-report/Tourism/6226/Tourism?>
5. Statista. Hospitality Industry – Global Market Data. – Hamburg, 2023. https://www.databridgemarketresearch.com/reports/global-smart-hospitality-market?gad_source=1&gad_campaignid
6. Державна служба статистики України. Туризм та діяльність закладів тимчасового розміщення. Київ, 2019–2023. https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/tur_.htm
7. Веб-сайт RibasHotelsGroup <https://ribashotelsgroup.ua/analytics/>
8. Гишук Р.М. Регіональні та соціально-економічні зрушення у сфері поведінки споживачів послуг туризму України під впливом глобальних і воєнних викликів *Матеріали III-ої Міжнародної*

науково-практичної конференції «Маркетингові та організаційні механізми повоєнного розвитку галузі гостинності та туризму України» Секція II. Розвиток туризму та гостинності в регіонах України (12 листопада 2025р.). Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», 2025. Ч.1 С. 384-385

9. Державне агентство розвитку туризму України ДАРТ <https://www.tourism.gov.ua/>
10. Мельниченко С.В., Бондарев Б.В. Електронна комерція та її вплив на бізнес-середовище. *Маркетинг і цифрові технології* 2025. №9(1), С.117-129

References (transliterated)

1. Rusavska V.A., Korotin S.M., Tverdokhlib Yu.S. Matematyko-statystychni metody otsiniuvannya rivnia innovatsiinoho potentsialu hotelnykh hospodarstv [Mathematical and statistical methods for assessing the level of innovative potential of hotel enterprises Development] *Stratehiia rozvytku Ukrainy: nauk. zhurn.* [Strategy of Ukraine: scientific journal] Kiev: NAU, 2018. no 2. S. 84-90
2. Vsesvitnia turystychna orhanizatsiia OON (UNWTO). Tourism Highlights. – Madryd, 2019–2023. <https://tourlib.net/wto.htm>
3. Solonenko Yu., Kryvoruchko D. Stan ta suchasni tendentsii rozvytku hotelnoho biznesu v sviti za vplyvu zovnishnikh faktoriv [The state and current trends in the development of the hotel business in the world under the influence of external factors] *Halyskyi ekonomichnyi visnyk: Pidpriemnytstvo ta torhivlia* [Galician Economic Bulletin: Entrepreneurship and Trade] no 4(83). 2023. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu
4. Woold Travel & Tourism Council. Economic Impact Reports. – London, 2019–2023. <https://www.reportlinker.com/market-report/Tourism/6226/Tourism?>
5. Statista. Hospitality Industry – Global Market Data. – Hamburg, 2023. https://www.databridgemarketresearch.com/reports/global-smart-hospitality-market?gad_source=1&gad_campaignid
6. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Turyzm ta diialnist zakladiv tymchasovoho rozmishchuvannia. Kyiv, 2019–2023. https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/tur_.htm
7. Veb-sait RibasHotelsGroup <https://ribashotelsgroup.ua/analytics/>
8. Hyshchuk R.M. Rehionalni ta sotsialno-ekonomichni zrushennia u sferi povedinky spozhyvachiv posluh turizmu Ukrainy pid vplyvom hlobalnykh i voiennykh vyklykiv [Regional and socio-economic shifts in the behavior of Ukrainian tourism service consumers under the influence of global and military challenges] *Materialy III-oi Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii «Marketingovi ta organizatsiini mekhanizmy povoiennoho rozvytku haluzi hostynnosti ta turizmu Ukrainy» Sektsiia II. Rozvytok turizmu ta hostynnosti v rehionakh Ukrainy* [Marketing and organizational mechanisms of the post-war development of the hospitality and tourism industry of Ukraine] Section II. Development of tourism and hospitality in the regions of Ukraine (12 lystopada 2025r.). Natsionalnyi tekhnichnyi universytet «Kharkivskiy politekhnichnyi instytut», 2025. Ch.1.S. 384-385
9. Derzhavne ahentstvo rozvytku turizmu Ukrainy DART <https://www.tourism.gov.ua/>
10. Melnychenko S.V., Bondarev B.V. Elektronna komertsii ta yii vplyv na biznes-seredovyshche. [E-commerce and its impact on the business environment.] *Marketing i tsyfrovii tekhnologii* [Marketing and digital technologies] 2025. no 9(1), S.117-129

Надійшла (received) 18.12.2025

Відомості про авторів / About the Authors

Стригуль Лариса Станіславівна (Strygul Larysa) – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу НТУ «ХПІ»; м. Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2343-4234>; e-mail: larysa.strygul@khp.edu.ua

Мартинова Вікторія Вікторівна (Martynova Viktoriia) – асистент кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу НТУ «ХПІ»; м. Харків, Україна; e-mail: Viktoriia.Martynova@khp.edu.ua